

FÉNYKÉPÉSZETI LAPOK.

HAVI KÖZLÖNY.

T A R T A L O M.

A fényképezésről, népszerű előadásban. (Folyt.)
 V. Sárffy Ignácztól.
 Gyakorlati fényképészet. Veress Ferencztől,
 I. Tapasztalatok a „nedves kezelés“ körül.
 (Folyt.)
 II. Tapasztalatok a „száraz kezelés“ körül.
 (Folyt.)
 Szemelvény a külföldi szaklapokból.

Az oláhországi fényképészetről. Papp Alberttől.
 Megnyitó beszéd. Veress Ferencztől.
 Szemelvény a hozzánk intézett levelekből.
 Vegyesek.
 A szerkesztő izenetei.
 A borítékon: újabb előfizetők névsora. —
 Hirdetések.

A FÉNYKÉPEZÉSRŐL, NÉP-SZERŰ ELŐADÁSBAN.

III.

Az üveglapok tisztítása és kolloidumozása.

A fényképezés gyakorlati részét elsajátítani nem sok nehézségbe kerül. Inkább hosszú ideig tartó folytonos gyakorlás az, mely a fényképezni akarót szép és hibátlan képek előállítására megtanítja, mint az elméleti tanulás. Ez utóbbi összevissza is néhány kép készítésének megfigyelése, vagy készítmódjuknak olvasása által könnyen helyettesíthető.

Tudva van, hogy a képek készítése két ágra oszlik: a nemleges (negatív) és az igenleges (pozitív) képek készítésére. Az első a tárgynak fölvétele üveglapra, a második a képnek áttétele az üveglapról papírosra. E szerint először is a nemleges képek készítmódját szükséges elmondanunk.

A fényképező mindenesetre ar-

ra törekedjék, hogy üveglapokkal minél bővebben ellássa magát. A műkedvelő, ki a képeket csak saját multságára és gyönyörködte-tésére készíti, megelégedhetik néhány példánnyal is, melyeket aztán többször is felhasználhat. — Említettem egyszer, hogy az üveglapok megválasztásában járjon el a fényképező a legnagyobb szigorúsággal s csak azokat vegye használat alá, melyeknek hibátlan voltáról teljesen meg van győződve. Ezt hangoztatom most, azon hozzáadással, hogy a kiválasztás szigorúságával egyesítse a fényképező azt is, hogy az üveglapok a legnagyobb pontossággal megtisztíttassanak.

Ablakainkat a midőn tisztogatjuk, s midőn azt a krétaporral eszközölt surlás és letörlés után ragyogni látjuk, azt mondjuk, hogy az üveg tiszta. Ezzel a móddal azonban nem elégedhetünk meg a fényképezéshez szükséges üveglapok tisztításánál, melyeken legtöbb esetben akkor is, midőn a szem

rajtok piszkot nem vesz észre, témérdek apró folt, hajszálnyi vastagságú homályos vonalak stb. léteznek, melyek a fénykép tiszta voltára lényegesen káros befolyással vannak. Nem elég tehát, hogy egyszerűen tiszta vízben lemossuk az üveglapokat s aztán szárazra letöröljük (mert ekkor az üveg csak látszólag tiszta, de valójában nem), hanem szükséges a tisztításnak egyik különösebb és biztosabb módját alkalmaznunk.

Ez pedig — a többik közt — a következő:

Az üveglapokat, melyeknek hibátlan voltáról meggyőződést szereztünk, gyöngé hamuszir (vagy kénsavas-chromsavas kali) oldatba tesszük s benne hagyjuk 1—2 óranegyedig. Ekkor kivévén, tiszta és hideg vízben leöblítjük és ismételve gyöngé légenysavas vízbe mártjuk s benne hagyjuk ugyancsak 1—2 óranegyedig. E folyadékok maró hatása eszközli, hogy az üvegeken létező mindenféle mocskok, zsírfolt, por stb. teljesen lemosatnak. Midőn az üveglap ez utóbbi folyadékból is előkerül, hideg vízben ismételve leöblítették s aztán tiszta kendővel szárazra dörzsöltetik. Ezután következik a tripoli földdel való dörzsölés. Ebben úgy járunk el, hogy a tripoli földből és kevés ammoniakkal elegyített alkoholból igen híg pépet készítünk s belőle kis mennyiséget az üveg felületére csepegtetünk; majd rongyok segítségével száradásig dörzsölvén, az üveg szélére gyülemlert tripoli földet letöröljük. Most ismét ammonia-

kos alkoholt csepegtetünk rá, megtöröljük s e műtétet folytatjuk mindaddig, míg az üveglapra lehelt pára egyenletesen eltűnt, elenyésszik, s a lehelés okozta fátyol között semmiféle folt és re nem vehető. — A műkedvelők, kiknek tripoli föld tán birtokukban nincs, használhatnak hasonló eljárás mellett finom lisztte zúzott krétaport is; mivel azonban ebenkülönösen nagyszámu kova és mészkődarabkát szoktak előfordulni, esa is szükség esetében s jó megválasztás után ajánlhatom. — Nehogy a tripoli- vagy krétaporttal eszközölt dörzsölés következtében a beszoruló durvább részecskék karcokat ejthessenek az üveglapokon, tanácsos a port iszapolás alá vetni. Ugy tesszük ezt, hogy a port tiszta vízzel telt pohárba vetjük s jól felkavarjuk. A felkavarás után csakhamar másik üres és tiszta edénybe öntjük át s itt teljesen leülepedvén, a vizet fölüle óvatosan lebocsátjuk. A fenékre üll pedett s most már biztos finomságú port aztán használathá vehetjük. Ha az első pohár fenekére tekintünk, látni fogjuk, hogy a durvább töretű részecskék a felkavarás után a fenékre üllpepedve, mind visszamaradtak. Ezt, hogy használható legyen, ismételve összezúzzuk s az eljárást vele hasonló módon tovább folytatjuk.

Az üvegek tisztításához használt rongyok is figyelemre méltatandók. Legalkalmasabbak erre a célra a már elhasznált és ványulásnak induló lenkelmék. Még pedig azért ezek, mert nem foszlanak

úgy, mint a gyapotszövetek; továbbá, mivel hasznátságuk miatt egészen puhára töretnék s így nincsenek rostjaik között kemény és merev részecskék, melyek legkönnyebben juthetnének az üvegre igen finom karczolásokat. De jók azért is, mert sokkal puhábbak, kevésbé foszlók, mint például az ugyanezen célra használt itatós-papíros*), szarvasbőr vagy selyemszövet. Ez utóbbit egyáltalában nem merem ajánlani; — oka: mert az üveg a selyem dörzsölése által könnyen villanyossá válhatik, mi részint elős giti, hogy az üveghez porrészekké s a ruháról lefoszlott finom szövetdarabkákat vonzotnak, részint pedig hátráltatja a kolloidiumnak tapadását az üveglaphoz. Ez pedig mind a kettőhátráltató körülmény.

Semmi szín alatt nem volna helyes elhárítani a felvétel előtt tisztogassa meg üvegét. Nemesak hogy hosszabb ideig lenne kénytelen várakoztatni a leveendő személyt a műtőremben, de egyúttal elősegítené azon káros körülményeket is, hogy vagy nem lenne a sietség közt egészen tisztává a lap, vagy pedig az üveget a gyors dörzsölés által annyira felmelegíteni, hogy a kolloidium egyáltalában nem fogna jól az üveg lapon elterjedni. Az üveglapok e szerint folytonosan készletben tartandók, s

*) A tisztításhoz használtatni szokott itatós-papírok közt legalkalmasabb az ugynevezett Jó z s e f p a p í r. Csakhoz szerföltött drága.

száraz, — portól s egyéb káros befolyásoktól — óvott helyen őrizendők. De viszont nagyon sok üveglemezt se készítsen el előre a fényképező. Tapasztalt tény, hogy a három napnál tovább állott lemezek ismét bepiszkolódnak s ezeket — habár már gyöngében, — mégis újra kell megtisztítani.

Az üveglemezek tisztítása után következik a fényképezés második mütéte, a lemezeknek jódkolloidiummal való bevonása. Célja tudjuk, hogy mi. Az: hogy legyen az ezüst fürdőben támadt, joddal összekötött, s a világosság iránt érzékeny sóknak alapja. Hajdanában fehérnye réteggel vontak be az üveget, s csak később Le Grey jött arra a gondolatra, hogy a jódkolloidium — mivel az az üvegről hamar elpárolog, s maga után az üveghez tapadó vékony hártját hagy — sokkal célszerűbb a fehérnyénél. Gondolatát gyakorlatilag Archer vitte keresztül 1851-ben.

A jódkolloidium higas folyadék, alkoholos égenyben feloldott lögyapot. Azon tulajdonsága, hogy szerföltött gyorsan párolog, vigyázóvá tegyen bennünket arra, hogy az edény nyílása légmentesen zárva tartassék, s véletlenül nyitva ne maradjon. Ügyelni kell továbbá arra is, hogy a jódkolloidiummal leöntött üveglap ki ne tétessék a léghuzam hatásának, s ezáltal a nagyon gyors hegedésnek, mert ily esetekben finom ránczok képződhetnek az üvegen,

mi a fényképezésnek megint csak hátrányára volna.

A jódkollodium még nem tartozik azon folyadékok közé, melyeknek a fény megárthatna, azért az üvegek kollodiumozása nyílt helyen, napvilág mellett is történhetik. Bevett szokás azonban, hogy a fényképezők — már a kényelem szempontjából is — a sötét szobában eszközlik. Azok, kik lámpa — vagy gyertyafény által világított sötét szobában dolgoznak, jól ügyeljenek, nehogy a kollodiumozást nagyon közel a lánghoz végezzék. A párolgó égény ugyanis gyulékony természeténél fogva könnyen fellobbanhat, s ez veszedelmes robbanást, esetleges testi sérüléseket is vonhatna maga után.

A kollodiumozásnak közvetlen a fölvetel, illetőleg az üveglemeznek ezüstözése előtt kell megtörténni, s arra ne is gondoljon a fényképező, hogy tán napokkal előbb elkészített kollodiumos lapokat használjon képje előállítására.

A kollodiumozás egyszerű műtete a következőkép történik:

A behuzandó üveglapot elővesszük, s a világosság felé fordítva jól szemügy alá vetjük, vajjon nem szált-e rá por, vagy egyéb idegen anyag, mely az üvegre mocskot vetett, vagyis meggyőződést szerzünk arról, hogy az üveglap tökéletesen tiszta-e? Bármennyire tessék is azonban ragyogó tisztaságának az üveglap, tanácsos azt a jódkollodium ráöntése előtt finom teveszőr ecsettel

még egyszer leporolni. Ez is meg lévén, a fényképező jobb kezének hüvelyk- és mutató-ujja közé veszi az üveg egyik sarkát, s vízszintes helyzetben tartja, baljával pedig jódkollodiumot önt az üveg közepére oly formán, hogy az ott egy kis kerek tért foglaljon el. Ezután az üvegnek, egymásután mind a négy sarka felé, gyengén lejtős helyzetet ad, úgy, hogy a jódkollodium lassankint minden oldalra egyenletesen elterjedjen. Nem szabad az üveget hirtelen lehajtani, mert megtörténhetik, hogy a jódkollodium a nagy lendület következtében a szélekről lefoly, míg ellenkező esetben, ha a fényképező óvatos, szépen elterjed minden ponton a nélkül, hogy a legcsekélyebb mennyiség is a földre ömölnék. Midőn minden oldalról elterjedt már a jódkollodium, az utolsó szögeleten át a fölösleges mennyiséget a sarokhoz tartott üvegbe visszaöntjük, s az üveget eldugaszoljuk.

A kollodiumozás meglehetősen ügyességet kíván, s arra a fényképezőt a hosszas gyakorlat tanítja meg. Mivel a kollodiumban foglalt égény rendkívül gyorsan párolog el, magának a kollodium elterjesztésének az üveglapra, szintén lehetőleg gyorsan kell végbemenni. Ha lassu óvatossággal várja be a fényképező, míg a jódkollodium az üvegen szétfolyik, megeshetik, hogy egy-egy ponton vastagabb hártját vet a kollodium, mint másutt, s ez a képek tiszta voltára ismét csak baj. Vas-

tagabb réteg legföljebb csak a széleken lehet, hol azok, mint semleges területek, a képre semmi befolyással nem lesznek. De minden gyorsasága mellett ne legyen ismét a kollodiumozás túlságosan elsietett. Ez esetben ugyanis a képződő hártya szerfölött vékony lehet, vagy pedig túlhamarkodásával azt éri el a fényképező, hogy egy-egy kis részecske az üvegen egészen jódkollodium nélkül maradhat; az ilyen üres tért pedig utánöntéssel pótolni nemcsak hogy nagyon bajos dolog, de egyáltalában lehetlen is. Sok függ attól, vajjon kellő mennyiségű folyadék öntetik-e az üveglapra, vagy nem? Ebben a fényképezőnek gyakorlott szem az irányadó, de mindenesetre arra kell törekednünk, hogy inkább több, mint kevesebb folyadék öntessék az üvegre. Ha több, le lehet önteni, de ha kevesebb, úgy azt utánpótolni nehéz dolog.

A kollodiumozás után be kell várnunk, hogy az üveglapon a jódkollodium kellőleg meghegedjen. Csak akkor szabad a lapot az ezüstfürdőbe mártani, vagyis az üveget érzékenyíteni, ha a jódkollodium égénye elpárolgott. Ezt úgy tudjuk megbiztosan, ha az üveg szélét, — hol a kollodium-hártya rendszerint vastagabban szokott képződni — ujjainkkal megérintjük. Ha a réteg az ujjhoz nem ragad már, de azért az ujj nyomását magában megtartja, s a bőr reczéje rajta észrevethető, úgy a lemez kellőképen meghegedt és az ezüstözés-

re kész. Mások ismét azt szokták a meghegedés mértékét tekinteni, midőn az üveglapról visszaöntött fölösleges kollodiumnak utolsó cseppje is csaposan heged meg. — Rendes körülmények között, vagyis ha a lég hőmérséke 15—16 foknyi, a lemez, $\frac{1}{2}$ —1 percz alatt bizonyosan megheged, kivéve, ha tán a réteg vastagabb, vagy a jódkollodium sürübb lenne, a mi azonban a fényképezésben egyáltalában nem ajánlatos. — Hogy az üvegen a jódkollodium-hártája szép, egyenletes és ránczok nélküli legyen, tanácsos a száradó lapot egyik sarkánál fonva himbálni, mely által egyszersmind a gyorsabb hegedés elősegítettik. Arra azonban ügyelni kell, hogy az üveg e himbálás közben a mennyre lehet, ne vízszintesen, mint inkább függőleges helyzetben tartassék.

Az, hogy a kollodiumozott üveglap kellő időben tétetik-e majd be az ezüstoldatba? Nagyon fontos kérdés a fényképezésben. Ha a jódkollodium meghegedve nincs, kocsonya forma csomókban itt-ott összehuzódik, ha pedig túlságosan sokáig tartjuk a kollodiumozott lapot a levegőn, a vele készített képek fátyolosokká leendenek.

A kellőképen kollodiumozott s meghegedt üveglap most már a harmadik műtéthez, az érzékenyítéshez jut. Erről azonban csak a jövő alkalommal.

V. Sárffy Ignác, z,
gymn. tanár.

Gyakorlati fényképészet.

Veress Ferencztől.

I.

Tapasztalatok a „nedveskezelés” körül,

Az ezüstoffürdőt rendszeren egy rész ezüstsóból és tizenkét rész esővizből, hóléből vagy felolvasztott jég vizéből szoktuk készíteni. Például 50 gr. ezüstsót 600 c. cm. vízben oldjunk fel, ehhez teszünk 2—3 c. emnyit jodcollodiumunkból és miután jól összeráztuk a légenysavas vízből (1: 5) 4-öt cseppet teszünk hozzá s egy éjen keresztül nyugodni hagyjuk azért, hogy az ezüstoffürdő a collodiumban levő fémösszetételek némelyikéből (mint a jodból is) valami keveset magában oldhasson fel. Ha újonnan készült ezüstoffürdönk nem nagyon égvényes, sokszor csak egyedül a collodium is használható állapotba helyezheti, de erre nem számítva tegyük csak hozzá a kiszabott 5 csepp légenysavas vizet, melylyel inkább használunk mint ártunk. Reágáló papírossal való kémleléssel nem tudhatjuk meg, ha vajjon jó képek előállítására alkalmas-e ezüstoffürdönk? Igen sokszor annak ellenére, hogy a kémlelőpapíros a használatban levő ezüstoffürdő közömbösségét mutatja, a benne fűrésztött lapok mégis kemény árnyéklatu képeket adnak. Legbiztosabb kémlelő szer tehát egy képek előállítására, ebből ítéljük meg, ha vajjon újonnan készült ezüstoffürdönk savanyu-e vagy égvényes? Ha kemények az árnyéklatok s az egész kép chablonszerű, akkor tudhatjuk, hogy ezüstoffürdönk savanyu; ha pedig fátyolos, nagyon átlátszó és gyöngé, akkor égvényes. Az első esetben néhány csöppöt az E betűs oldatból teszünk bele; a 2-ik esetben pedig a negatív fátyolosságához mérve a lényegsavas vízből 4—5 cseppet. A következő negatív már valószínűleg teljesen kielégítő lesz, ha pedig nem az, akkor a hiányok minőségéhez képest vagy egyikből vagy másikkól kell keveset még ezüstoffür-

dönkbe csepegtetnünk, míg tökéletes képet állíthatunk elő, melyet már legföljebb a harmadik negatívnál elérhetünk. Most már egész biztonsággal készíthetünk ezzel legalább 12 negatívot.

Ha e közben olyan levenni való tárgyunk fordul elő, melyhez csak 2—3 másodpercet vehetünk: akkor egy rész ammoniákhoz öt rész vizet elegyítünk s ebből (tehát a föntebb említett V betűs vegyítékből) kell csöpgtetnünk az előidéző vasoldatba. Ez a művelet már éppen nem kényes s 50 c. cm. előidézőbe 20—25 cseppet is tehetünk, de minden csöpp után jól összerázzuk. Ha pedig még rövidebb ideig akarnánk lapunkat megvilágítani, akkor az előidézőt 35 C°-ig melegítsük meg; valamint ezüstoffürdönknek sem szabad 20—25 C-nál alantabb állani. Ez különben csak téli időre való ajánlat, nyáron melegítés nélkül is elérik a hőfokot vegyszereink. Sőt tudjuk azt mindnyájan, hogy ezüstoffürdönket nagy melegben jéggel vagyunk kénytelenek lehűteni, de csak ezüstoffürdönket, különösen akkor, ha a hely, melyben dolgozunk, nagyon ki van téve a verőfénynek. Ha jéghez nem juthatnánk másképen segítünk a bajon, és pedig vesznék elő vízbe mártott, azután jól kifacsart durva törülköző kendőt, ezt ezüstös tálcánk körül tekerjük s így segítve vagyunk, ha sötét hajlékunk csak kevéssé szelős is.

Ha pedig utazó fényképészek vagyunk és az adott eljárás szerint ezüstoffürdönket lehűteni nem tudjuk, 2 egyenlő minőségű ezüstoffürdönknek kell lenni, hogy a mig egyikkel dolgozunk, a másik sötétsárga üvegben legyen vizes ruhába göngyölve, melyet a szabadba teszünk ki, hol is gyöngé szél lengése mellett 15—16 C°-ra le szokott hűlni.

Okvotetlenül két ezüstoffürdönk legyen. Az egyik a normalis, melyet az imént hoztunk helyre s a melyben már tizenkét teljesen kielégítő némlogos ké-

pet készítettünk. A másodiknak ujjak és kissé égvényesnek kell lennie, ezzel erősítjük meg az elsőt minden tizenkét kép előállítására után legalább 40—50 c. cmnyivel. Így mindig arányos minőségben lehet ezüst-fürdők és sohasem juthatunk oly szorult küllmények közé, hogy merőben ujat kelljen készíteniük. Főleg ügyeljünk arra, hogy üveglapjainkkal életműves és életműtlen anyagokat ne hordjunk bele, mert ezek alkotó részeit annyira felbonthatják, hogy benne jó képeket alig készíthetünk. De hogyan fordulhatna ilyen eset elő, midőn üvegeink tisztítására felügyelünk, vagy azt megbízható emberünkkel végeztetjük? Ha pedig ez mégis megtörténék, fürdönket két-három óráig a nap sugarára teszszük ki, hol is az életműves anyag az ezüsttel egyesülvén csapadék alakjában a fenékre száll s ekkor ugy erősítjük meg, mintha már 12 képet készítettünk volna általa. Egy kép előállítása után azonnal megtudjuk, hogy savanyítani vagy égvényesíteni kell-e?

Az ezütfürdő állapotát mindig a legnagyobb gonddal figyeljük meg s ha segédeinkre vagyunk kénytelenek bízni, legyen az illető elég avatott, vagy ha nem az, tegyük őt azzá; bizalmasan oktassuk a mi hasznunkért s az övéért is.

Ezeket tájékozásul előre bocsátva most már a valódi munkához foghatunk. Legelőször is a l ő g y a p o t és l ő p a p i r o s készítését kell előadnunk; nemesak azért, hogy fogalmunk lehessen róluk, hanem hogy ha a szükség kívánná önerőnkül is minden nehézség nélkül állíthassuk elő azokat.

(Folytatjuk.)

II.

Tapasztalatok a „száraz kezelés” körül.

(Emulsio)

(Folytatás.)

Azt mondják többen s mi is állítottuk, hogy a külföldről hozott

emulsióval behuzott kész üveglemezekre teljesen kielégítő nemleges képet nem állíthatunk elő. Ezzel azonban korántsem mondhatjuk azt, hogy azok mindegyike — bárhol hozattuk is — rossz, hasznavehetetlen volna. Lehetnek azok jók, mint-hogy ilyenek is, hanem vagy mi nem bántunk el velük megfelelőleg, vagy a valódi forrást nem találtuk el, a honnan mások hozattak olyan lemezeket, melyekkel nagyon meg voltak elégedve s az egekig magasztalták azokat.

Azt tartják némelyek, hogy a külföldi emulsiós lemezek rövid idő alatt épen olyan általános használatba fognak jönni, mint a pozitív kép kezelésénél a tojásfehéres papirosok; ekkor azután még a kevesebb fényképeszeti tapasztalatokkal bírók is nagyon könnyen állíthatnak elő szép és jó képeket. Mi azonban ezt a véleményt a maga általános értelmében teljességgel alá nem írhatjuk. Az igenis áll, hogy a most élő gyakorló fényképészek közül kitartó türelemmel sokan elsajátíthatják e nagy becsű kezelést; de az igaz, hogy az épen semmi műértelemmel nem bíróknak szintén annyit kell tanulniok, a mennyit tanultak azok, kik most a nedves kezeléssel kielégítő képeket tudnak fölmutatni.

Egy minden tekintetben jó negatívnek előállítása hasonlíthatatlanul több tudományt, nagyobb tapintatot kíván, mint a pozitív kép készítése; ez utóbbinál jobban a gyakorlat vezet, amannál pedig a számítótudomány s az esztétikai ízlés. Egy olyan gyakorló fényképész, kit műveletei közben tapasztalatai támogatnak, sokkal könnyebben boldogul a külföldről hozott emulsióval is — mert az előidézés közben fölmerülő akadályokat a nedves kezelés körül szerzett tapasztalataival legyőzheti — mint az, kinek a uai fényképezetről még csak tapogatózó ismeretei sincsenek. A gyakorló fényképésznek nem tanácsolhatjuk azt, hogy egyszer innen, más-

kor meg amonnan rendelje emulsiós lemezeit, valamint azt sem, hogy egyszer egyféle, máskor másféleképen előállítottakat hozasson; hanem válasszon egy jobb hírben álló lemezkeszítőt, tőle vegyen mindig s csak az ugyanazon mód szerint készítettékből rendeljen; mindaddig folytassa azután kísérleteit, míg teljesen kielégítő művet mutathat föl. Ha rögtön nem sikerül a munka már türelmetlenkedünk, jobbra-balra kapkodunk, innen is onnan is hozatunk lemezeket; ezzel természetesen magunknak nem használunk, mert vagy csak nagy nehezen érünk célzt, vagy pedig — s ez a leggyakoribb eset — épen nem jutunk eredményhez. Mindenesetre hiba az, hogy nem tudjuk, vajjon az ujonnan rendelt lemezek jók lesznek-e? vagy legalább olyanok miut az, melynek már fogyatékán vagyunk? A kezeink között levő lemezek gyöngeségét már ismerjük, ehhez alkalmazkodunk is használat közben, de vajjon ugyanaz a hiba lesz-e a most érkezőkben is? nem kell-e innét néhányat próbaképen elrontanunk, hogy a válságos perczen ne maradjunk cserben?

(Folytatjuk.)

Az oláhországi fényképészetről.

Ezelőtt mintegy két évvel elhátároztam, hogy megtekintem a szomszéd Oláhországot. Boldog-boldogtalantól még gyermekkóromban azt halottam, hogy e föld egy második Amerika, a hol t. i. a sült galamb az ember szájába repül. Nem e téves nézet, nem a hirtelen pénzszerzés birt arra, hogy átlépjem a határt; de most már régi óhajom volt, hogy e földet, népét, szokásait stb. megösmérjem. Két évet töltöttem Bukarestben s más vidéki városban; megösmertem az ottani viszonyokat s különösen — a mi leginkább érdekelt — figyelemmel kísértem az ottani fényképészetet.

Erről akarok egyet és mást elmon-

dani. Mielőtt azonban megkezdeném, legyen szabad egy, e tárgygyal összefüggésben levő esetet megemítenem, annyival is inkább, mert ez eset volt az indító ok arra, hogy jelen soraim napvilágot lássanak.

A mult hó valamelyik napján egy budapesti fényképiró tanácsot kért tőlem, vajjon érdemes volna-e neki azon célból, hogy üzletet nyisson, Oláhországba letelepedni? Én — ismervén az ottani viszonyokat — e tervéről lebeszéltem, s most talán valamely magyar városban ütötte föl sátorát. Nem tudom fog-e neki sikerülni terve, de abban bizonyos vagyok, hogy itt könnyebben fog zöldágra vergődni. A tapasztalat megtanított, hogy: „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita“, (Magyarországon kívül nincs élet, vagy ha van, az nem olyan) már t. i. magyar ember számára.

*

Oláh fényképészet szószerint nem létezik. Az oláhnak azon jó tulajdonsága van, hogy a szorgalmat, kitartást nem sokra becsüi, a gondolkozást pedig inkább felcseréli a kényelemmel, ha mindjárt kevesebb hasznot húzhat is belőle. A finomabb iparág, mint p. az asztalos, esztergályos, gépész, műlakatos, könyvkötő stb. nagyobbrészt mind idegen kézben van; sőt az oláhországi fényképirók kilencztized részé külföldi. Magában a fővárosban levő kilencz fényképiró közül egyetlen egy sincs született oláh. Jól esett látnom, hogy nem csak a bukaresti, hanem az egész oláhországi fényképészek közül — mint a sugár jegenyé a kökénybókor szomszedságában — egészen kiemelkedik egyik hazánkfia, Mándy Ferencz. A műterméből kikerült képek oly gyönyörűek, hogy a budapesti kollegák műveivel báran kiállják a versenyt. Állításom helyessége mellett bizonyít az is, hogy az oláh királyné — a ki, mint tudva van, a költészet mellett nemcsak kítőnö festő, hanem a fényképészet terén is kellő jártassággal

bir — a róla készített felvételekről a leghízelgőbben nyilatkozott. Művészeti tehetségét, szorgalmát az oláh arisztokracia annyira méltatja, hogy nem mondok sokat, 6—7 év mulva — ha az előbbi 5 évhez hasonlólag működik — egyike lesz a bukaresti középosztály leggazdagabbjainak. Megemlítendő még az is, hogy a műtermében dolgozó magyar fényképirókat kivételes előzékenységben részesíti.

De menjünk tovább. Miként Mándy Ferencz, Szathmári Károly kítünő aquarell-festőnk is udvari fényképiró; azonban az ő udvari czime még a régi korból datálódik, ma már mint fényképiró csak a harmadik helyen említhető. Ott van még Duschek (ha nem csalódom szintén magyar) s Reiser, ezek művek után ítélve Mándy és Szathmáry között állanak. Amannál gyöngébbek, de emezt mindenben megelőzték. Herter (nőfényképész), Schwarz, Major s még egy pár oly firma, melyekkel csak a szám szaporodik. Ezeknek existenciája nagyon is kétése. Ennyi a bukaresti — tehát a fővárosi — fényképészet. Mit szóljunk a vidékről. Pítést, Ploest, Buzeu, Galac, Turnu-Szeverin, Braila, Giurgievo s Isten tudná még hány oláh nagyobb város csak oly fényképirókkal dicsekedhetik, kikre e jelző: kontár, igen gyöngye kifejezés. Azonban azt sem kell feledni, hogy az oláh közönség nagy részének értelme sincs még annyira kifejlődve, hogy a fényképészetet a vidéki városban kellőleg méltányolni tudná.

A mi a fényképiró ifjuság díjazását illeti, arról is elmondom azt, a mit tudok. Ki tudja, talán használok vele.

Egy negativ retoucheurnek (a ki vidéken mindig, a fővárosban pedig a legtöbbször a főlvétet is köteles végezni) fizetése havi 120—150, vagy teljes ellátás mellett 30—40 franc. A copirozók ellátással és tiz—husz vagy havi 50—90 frankkal díjaztatik. A positiv retoucheurt rendszeren a ne-

gativ kezelő képviseli, mivel egész Oláhországban Mándy Ferencz kivéve, egyetlen atellier sincs, hol a positif retouch-ra külön egyént alkalmaznának.

E fizetés már Magyarországon sem mutat tul-virágzó állapotra, Oláhországban pedig egyáltalán kevés, mivel a független polgárok földjén — de kivált a fővárosban — igen nagy drágaság van.

*

E sorok megírására csak az készített, hogy eloszlassam azon balvéleményt, mely szerint Oláhországban oly könnyen s igen rövid idő alatt sok pénzre lehet szert tenni. Mind azoknak, kiknek a pénzszerzés a főczéljuk, nem ajánlom Oláhországot; a népszokások ismerése, vagy más — a fényképészettől egészen elütő — dolgok megismerése végett akarják a határt átlépni, azoknak azt mondhatom: csak előre.

Oláhország az érdekességekben annyira gazdag kelet kapuja.

PAPP ALBERT.

MEGNYITÓ BESZÉD.*)

Veress Ferencztől.

Tisztelt Uraim!

Midőn a helybeli „Ferencz-József” m. kir. tudomány-egyetem természet-tudományi kara elhatározta, hogy az általa művelt széles körű tudományok egyik kis ágának, a fényképészetnek előadására és tanítására tért nyit keblében; azon nagy tájékozottságának adta örvendetes és egyszerűsággal tiszteltreméltó jelét, hogy a művelt népek közt gyorsan terjedő és rohamosan fejlődő természettudományi vívmányokkal párhuzamban akar haladni; és csakugyan halad is.

En uraim már harminczkét év óta foglalkozom a fényképészettel, s e hosz-

*) E beszéddel nyitotta meg szerkesztőnk a kolozsvári m. kir. tudomány-egyetemben fényképészeti előadásait.

szu időn át történt szakadatlan működésem némi eredményei bátorítottak fel arra, hogy a természettudományi kartól az imént említett megtisztelő állást kérjem, melyet „Fényképészeti magántanító” czímen volt szerencsém meg is nyerni.

Mint ilyen vagyok most itt önök előtt tisztelt hallgatóim, s hogy a közjó részére e nevezetes állást mennyire fogom sikeresen betölthetni, azt a kecségető jövő idő fogja bebizonyítani. Hivatásom tehát ezuttal az, hogy a fényképészetet a maga széles kiterjedésével könnyen felfoghatólag előadásom és gyakorlatilag is bemutassam. E téren szerzett sokoldalu és gyakran okulással egybekötött tapasztalataim nyomán bátran kimondhatom, hogy a feladat nagyságáról, nyomós horderejéről van fogalmam. Egy rövidke felvilágosítás meg fogja győzni önöket szavaim igazságáról.

Önök uraim — legalább nagy részben — a tudományok egyik legkiterjedtebb és legháládatosabb ágát, a természettudományokat kedvelvén, jól készült tanáraik útbaigazításával haladnak előre. Az ő vezetésök közreműködésével igyekeznek behatolni a természet ama végtelen titkaiba, melyek évezrek óta foglalkoztatják a megismerő vágyat; fel akarnak jutni arra a magaslatra, honnan az egész mindenséget átkaroló látó-határt szemlélhessék. Az elérhető eredmények azonban föltételezik azt, hogy a megelőző kor vívmányait ne kicsinyeljük, sőt vegyük föl azokat, mint alapokat, vizsgálódásaink körébe. Így történik azután, hogy szorgalmas méhekként gyűjtik össze azokat az adatokat, melyekhez saját tapasztalataikat is hozzáteszik, hogy így előbbre vigyék a jelzett tudományok körül szerzett ismereteiket. A természeti jelenségek és tünetmények azonban csak akkor foghatók fel és észlelhetők, ha azokról előbb a szakértő vezetők a mély titkot rejtő leplet levonják. Így tehát évezeres munkán alapszik a természettudomány s

mi csak igyekeziünk a megelőző népektől ránk dióhéjban hagyott magvakat terebélyes fákká növelni,

Nem mondhatjuk azonban ugyanezt el a photographiáról, mint önálló tudományágról, mert e téren a távol múltban nem dolgozott senki, vagy legalább nem abból a czélből, hogy ezt, mint egy küönálló tudományt, megszilárdítsák. Itt e téren csak a közelmult néhány évtíz adta meg a lökést s Daguerre nyomán 1839-ben a párisi akadémia mondá ki, hogy a fényképészet mint önálló tudomány-ág s határozik mint egy megélhesi mód örök időkre megállapítottat. A nagy szó elhangzott, de nem a pusztában. Oriás lendületet nyert néhány évvel később a photographia, számosan sorakóztak zászlója alá, s így történt, hogy nevezetes vívmányokat mutatott fel, arányag rövid idő alatt. Oly megszire kiterjedő és széles kört felölelő ma már a fényképészet, hogy ezt a kevés előzetes munka nyomán valóban csak nagy erőfeszítéssel lehet egészen oda szegzett figyelemmel is elsajátítani,

Ezért mondtam uraim azt, hogy feladatom nehéz, bár rendkívül nyomtatékos, mert ma már, midőn az Edison-féle világraszóló nevezes találmányok befutják az egész művelt földet, oda fejlődött a fényképészet is, hogy hatalmával mindenütt ott lehet. Vannak jelenségek a természet millió és millió tünetenyei közt, melyek alig hogy megvillannak előttünk, már is eltűnnek a nélkül, hogy ezekről magunknak biztos vagy csak valószínűleg megközelítő fogalmat szerezhettünk volna. A fényképész azonban ott áll apparatusával a jelenség és tüneteny előtt, egy kis kézmozdulat és már meglopta a természet titkát. Előtűnik a kép, mely hű mása az eredetinek.

Az emberi, növényi és állati életben számtalanszor fordulnak elő olyan tünetek, melyek ha láthatók is, olyan gyorsan elmúlnak, hogy lerajzolásukra az emberi kéz nem lehet elég gyors. Vannak olyan mozzanatok, melyek szá-

bad szemmel nem is láthatók, ilyen esetekben a photographia föladata az emberi szem gyöngeségét kipo'olni, ennek ke'l ugy visszaadni a tüneményeket, mintha azokat egy finom tükörlemezen látnók,

A fényképezés körébe vág az is, hogy a kősziklák elmált részében található és számalan féle alakban előforduló kövesült parányi diatomeeneket a maguk természetes voltukban állítja e'énk te'szés szerinti nagyságban. A föld- és ásványtan tehát igen gyakran segítő társul veszi maga mellé a fényképezést. A föld felszínén vagy alatt mutatkozó ásványokról, vagy csillám vákonyságra csiszolt kővekről magunknak meglehetősen ismereteket szerezhethünk, vannak azonban a föld üregeiben olyan kemények is, melyek a napvilágon tetemes változást szenvednek. A földi üregek és barlangok ilyen helyeken megvilágítatván ismét a fényképész hivatása lép előtérbe, ő nyújt legbiztosabb adatokat az emberi szemnek, mert hisz hiven másolt.

Ott szerepel a fényképezés az csillagászat körében is, nagy szolgálatot tesz a testek távolsági méreteinél, a sugárszinképletek alkotó részeinek meghatározásai körül, s minthogy igen rohamosan fejlődik a szilárd alapon, az ez uton felmutatható vívmányok naponkint megbízhatóbbak és nélkülözhetetlenek lesznek.

(Folyt. köv.)

Szemelvény

a külföldi szaklapokból.

A Photographische Notizen-ből.

A Moll-féle „Photogr. Notizen“ mult évi folyamának 201-ik lapján G. Krebesztől „Über Gelatin-Emulsion“ (a gelatin-emulsióról) czimű cikk jelent meg, melyben a többek közt azt mondja, hogy neki az emulsió készítése két évi tanulmányai után mindaddig jól sikerültek, míg a kör-lég 16°-nál R. szerint följebb nem

emelkedett. Szakértő egyének utasításai szerint tett kísérleteket, de mihelyt az idő melegsége 20°-ra emelkedett R. szerint, teljes lehetetlenség vala csak egy használható lemezt is készítenie. Ekkor azután a maga erején igyekezett ezt az akadályt utjából elhárítani s igyekezete rövid idő alatt csakugyan jutalmazva is lön, mert már R. sz. 22° melegben is emulsióval behuzott lemezei 6—15 perc alatt meghegedtek annyira, hogy száradásra félre tehetette. Azután pedig — s ez nagyon fontos — előidőzés közben nem borzasodik fel a kép, nem még akkor sem, ha rögzítés (fixálás) után órahosszat mozgatnánk is. Így tehát — ugy mond a cikkíró — eljárásomat az emulsiós lemezek készítése körül javításnak s egyszerűítésnek nevezhetem. Végül így fejezi be sorait: ha vajjon a bőrözet — mint eddig — lefog-e a nagy melegben válni az üveglapokról, azt majd csak a nyáron fogom közölni az érdeklődőkkel!

Ime Krebesz urnak csaknem az egész cikkét közöltük, mely azt hisszük nemcsak bennünk, hanem másokban is kíváncsiságot költhetett föl az iránt, hogy vajjon miből állhat az ő eljárása, melylyel 22° melegben is meghegeszteti emulsióját üveglapjain? mert ez a felfödözés nem csekély jelentőségű azoknál, kik nyáron át is kénytelenek emulsiós lapokat készíteni. Azután kíváncsiságunkkal — nemde szives olvasónk — fájó érzet is meglep bennünket az iránt, miért nem közli most tapasztalatát, miért hagyja azt a késő jövőre, majd csak a nyárra? Ki tudja él-e mindegyikünk akkor és élvezheti-e azt az édes érzést, melyet az szokott szerezeni nekünk, midőn pályánkon egy-egy nehézséget nagy küzdelemmel legyőzhetünk. Habár mások segítségével is, de mindig jól esik nekünk az ily diadal. Ha eljárását cikke megírásával közölte volna, időt nyervén tapasztalatát talán nem egy közülünk bővitve és javítva tehetette volna közzé

eddig sokak öröme. Mert hisz Krebsz ur is mint mi, csak mások eljárásaiból meritvén, bővithette ki tapasztalatait. Miként a szorgalmas méhecske virágról virágra röpös, hogy mézet gyűjthessen, úgy gyűjtjük össze mi is a tapasztalatokat pályánk gyarapítására. De valamint a mézet nemcsak egyedül a gyűjtő élvezi, hanem egész társadalmunk: úgy nekünk is egymást kell gazdagítanunk tapasztalatainkkal. Vagy talán mi mint istenített lények a méhecskéknél alább állanánk? Ám vádoljon öntudatunk a multakért, de a jövőben ne adjunk alkalmat rá, különösen akkor óvakodjunk, ha azon czélból nyulunk tollhoz, hogy pályánkon szerzett tapasztalatainkat leirjuk. Hogy senkiben gyanut ne keltsünk, őszintéknek kell lennünk s a mit leirunk úgy írjuk le, hogy az valóképen álljon olvasóink lelki szemei előtt. Mit használ ismeretekben való gazdagságunk, ha mást nem részesítünk azokban akkor, midőn egymásnak szellemi fejlesztésére vagyunk hivatva élni? ... Ha nem így élünk, bizonyára azokhoz a vagyonban dús gazdagokhoz lennénk hasonlók, kik fukarságuk miatt szegényebbek ama becsületes koldusnál, kitől egy árva fillért is megtagadnak ... E szerint tehát a sok költséggel s hosszas vesződéssel járó vívmányainkat mint sült galambot röpítsünk mások szájába? s mi minden jutalom nélkül hoppon maradunk? No még csak az kellene! Csak tessék másnak is küzdeni, ha valami nevezetes javítást akar tenni, stb. S ha az egyeseknek meggazdagodásra czélzó törekvését s a fölötte nagy mértékben terjedő önzést vesszük tekintetbe ezen urak iménti nyilatkozatát nem lehet teljesen alaptalannak tekintenünk. A kik a fényképészettel csakis üzleti szempontból foglalkoznak, mint a ragadozó-madarak a kész prédára lesnek az újabb fölfedezésekre, s ha már jól laktak s meggazdagodtak is, pályatársaikat még sem részesítik a maradékból; sőt még segédeiket

sem vezetik be némely titokba és a kényesebb eljárásokba, pedig ezek javukra dolgoznak napestig. — Ezek az urak sokat, nagyon sok szépet tehetnek, mert gyakorlati téren mozognak s nagy ügyességgel tudják a természettudósok eszméit realizálva hasznukra fordítani. Ha valamely újabb felfedezés általánosságra vergődhetik, ennek 10 százalékja valamely önzéstelen természettudóstól ered, kinek minden utógondolat nélkül főczélja az, hogy a szépet és jót általánosítva érvényre juttassa. Csak az sajnos, hogy az ilyenek száma a tömeghez képest még nagyon kevés. A kecségetető jövő hajnalpirja azonban kezd már azok számára is mutatkozni, kiknek a nagyvilági élettől távol zugokban kell élniök s előre haladni nem tudhatnak, mert a kísérletekhez nincs sem anyagi sem szellemi tehetőségük, de van lelki erejük, van akaratuk a szép és jó elsajátítására, mihelyt alkalom nyílik ezekre. Ime az önzök legönzőbbikének hirdetett Anglia minden más államot megelőzve kizárólag csakis a fényképészet részére a kadémiát állított fel. Ha Ausztria ily nagyot nem tesz is, de igen dicserendő az a tette, hogy Salzburgban szép fejlődésnek indult fényképészeti szakiskolát állított fel. Ezen felül a buzgó Horn Emil indítványára a bécsi kormány hajlandó a fényképészet fejlesztésére kísérleti álmást léptetni életbe Bécsben. A párisi fényképészeti társulat szintén ehhez hasonló akar szervezni. A berlini müegyetemben a fényképészetet mint rendes tantárgyat már régtől fogva gyakorlatilag adja elő dr. H. Vogel. Nálunk ez évben akar a kormány budapesti müegyetemünkön ilyen tanszéket felállítani. Talán fölösleges is már említenem, hogy itt a kolozvári egyetemen a fényképészek minden részleteivel együtt gyakorlatilag és elméletileg is előadatik mint melléktárgy. Ezek örvendetesen mind arra mutatnak, hogy a fényképészet lassankint határozott irányt kezd ölteni,

helyet kapott a szép művészetek közt, erős alakká fejlődött, szemeiből éltető tűz sugárzik; melynek világa a szünet nélkül fejlődő tudományok soha be nem látható határát árasztja el.

Tehát velünk együtt vigasztalódva lehetsz kedves olvasó, mert nincs távol tőlünk már az a kor, midőn akadémiánk, kísérleti állomások és szakiskolákban a fényképészeti javításokkal és új felfedezésekkel nem üznek titkot, nem családok álmokat, melyekkel közülünk nem egy akadt már a lépre mint egy vergődő madár!

Nem! a többi tudományokkal együtt szabad lesz ez is mindnyájunk boldogítására, hogy így lassankint mi is szoros kapcsolatu és testvéries tarsulatot alakíthassunk, melynek összerakott garasaiból eszközöket szerezhetünk haladásunkra.

Kalandozásunk után jöjj velünk kedves olvasólaboratoriumunkba. Nem de itt hős lég van, pedig R. szerint 17° a meleg, igen, mert künn 28° Gelatin-emulsiós lapot készítsünk együtt bármely eljárás szerint. Most csak lásuk meg, hogy szobánkban, hol a tüzelés miatt már 2° -kal melegebb van, miképen fagy a l a h a t j u k meg k o c s o n y á s o d á s r a g e l a t i n e m u l s i ó t l a p j a i n k o n ? Nagyon egyszerűen. Ime ez a $60 \square$ cm.-nyi márványlap egy \square meter nagyságú bádógtálczába van vízmértékre helyezve s a tálca széle közt levő 40 centiméternyi, köz j é g d a r a b o k k a l v a n k ö r ö s k ö r ü l m e g t ö l t v e . E szerint tehát bármilyen meleg van is lehet a szobában mindaddig megfagyolni a gelatin-emulsiót, míg a tálca és a márványeszlop között a jég el nem olvad. Hütünk mindig s fagypontra áll, alig hogy a harmadik lapot tesszük a vízmértékre állított márványlapra, az első már megfagyott azaz meghegedt annyira, hogy végleges megszáradás végett léghuzamos helyre tehetjük, 22 foknyi melegben sem indul többé olvadásnak gelatin-emulsiónk. Ebből csinált oly féltett

titkok Krebesz ur, hogy talán részvényeket isszándékozott kibocsátani mint Kroh!...

Ez az eljárás különben nem titok, a ki sokat bibelődött gelatin-oladatokkal tudhatja. Azután Abney százados is közöl egy eljárást szintén erre a célra, de a főntebbi sokkal egyszerűbb s mégis célra vezető; így készítjük mi is nyáron lapjainkat!

Szemelvény

a hozzánk intézett levelekből.

Ugy látszik erre a célra állandó rovatot kell nyitnunk, mert folytonosan érkeznek hozzánk olyan meleg hangon irt s iparművészetük bajait tárgyaló sorok, melyek megérdemlik, hogy napvilágot lássanak.

A s b ó t h Kamilla nagyszebeni fényképész, ki kezdettől fogva nagy érdeklődéssel volt a többi hazai fényképésznővel együtt lapunk iránt így ír: „Örömmel olvastam, hogy kedves lapocskánk szilárd alapot nyerve virágozni fog. Nem is hittem én azt, hogy pártolásban ne részesülne, hisz nagyon szomorú jelenség lenne az, ha a fényképészek tulajdon javukért nem lelkesülnének. A lapban közölt elismerő levelekkel én is egyetérték, még Berky fényképész ur nyilatkozatával is, mert tanulni csakugyan kötelességünk. Már is sokat tanultam a lapból és köszönöm a tanácsot az ammoniak-kezelésre nézve. Tegnap és ma tettem egy pár kísérletet s az eredmény meglepően szép volt; hiszem, hogy még fokozni is lehet így az érzékenységet. Ma egy csinos gyermek fölvétel sikerült csakis ennek köszönhetem. Még egyszer köszönöm szíves tanácsát.“ (Zárójel közt megjegyezzük, hogy szorgalmas fényképésznőnk a múlt évi budapesti női-iparkiallitáson fényképeiért kitüntetést nyert.)

Egy v i d é k i fényképész, ki neve elhallgatására kért meg, a következő jellemző adatot nyújtja: „Lapunk ér-

dekében — Budapesten létemkor — meglátogattam több fényképészt, hogy pártolókat fogjak (!) Némelyiknél meg predikációt is tartottam, hogy megnyerjem az ügynek és ime néhányan így fizettek ki: „Még megjárná, ha itt Budapesten szerkesztenék, hol legalább a k a d é m í a í s v a n, de Kolozsvárott? ott nincs semmi értelme, de meg is fog bukni, mert nem pártoljuk!” Ily körülmények közt ugyan csak életrevaló ember lehet uraságod azon gyűjtője, ki Budapesten 12 embert fogott törbe.“— Ehhez nem kell commentár. Szegény lapunk, tehát a hol a k a d é m í a nincs, ott nem lehet fényképészeti szaklapot szerkeszteni! Milyen szellemes gondolkodás! No majd mire benő az illetők fejelágya, Kolozsvártt is állítunk akadémiát s megteszszük őket tiszteletbeli levelező tagokká!

Minő más gondolkodással van Lengyel S. budapesti fényképész! Ő már magyar komolysággal üti fel a tojást a helyet, hogy csak a héját kopogtatná meg; ime egy rész, leveléből: „Folyóiratában kifejezett eszméje legyőzte szerénységemet és fölbátorít arra, hogy üdvözöljem nemes törekvéseért azon czél felé, mely nekem is rég óhajtott eszmém volt: Tanítani, némesíteni szaktársainkat, tekintélyt szerezni osztályunknak a világ előtt. Az első lépést már megtette uraságod, szivemből kívánom, hogy ismerje föl a nagy közönség az ügy fontosságát és pártolása által szerezzék meg a jutalmat. — Forró vágyom volna most az, hogy uraságod körében legyek, hogy némiképen én is segítségére lehessenek. De hiába most ezt nem tehetem. Inkább hozzá szólok égető bajainkhoz.

Bebizonyított tény, hogy az elmélethez, a hol csak lehet gyakorlatot is kell alkalmazni. Legelső szükség volna tehát egy oly intézet létrehozása, melyben ez elmélet mellett gyakorlatilag is kellene oktatni segédeinket. Egy ily intézet van Salzburgben

s erről a szaklapok sok szépet mondanak el; még olyanok is tanulnak itt, kiknek már állandó és jó forgalmu üzletük van.

Mily üdvös lenne nálunk egy ilyen szakiskola létrehozatala. Szomoruan kell tapasztalnunk, hogy sok fényképésznek és segédnek a chemiáról ugy szólván tapogatózó fogalma is alig van; már pedig ily alap hiányában nem is kívánhatunk valami sokat tőlük. Sokan vannak olyan irigy mesterek is, kik ha tanultabbak egy kisé nem akarják segédjeiket bevezetni szép világok feltékenyen örzött titkaiba. A közönség elismerése előbb nem is fog teljesen bekövetkezni, míg tanult és művelt embereket nem nevelünk, kik azután megállják helyüket mindenkor.

Ez intézet üdvös voltáról ugy hiszem fölösleges beszélnem, tudja, érzi enneh szükségét minden fényképész.

Következik e sorok után az intézet föllállítására vonatkozó tervezgetés, ezt azonban szük terünk miatt már nem adhatjuk. S ha véleményünkre talán kíváncsi valaki ez ügyben így szólhatunk: Egy hires hadvezér azt mondotta, hogy három nagy hatalom van a földön, melylyel mindent ki lehet vinni: „P é n z, p é n z és p é n z!” Nálunk mind a három hiányzik!..

A. . . fényképész a többek közt ezeket mondja: „Elolvastam b. közlönyének két számát s örvendek, hogy van már alapja lapunknak. Hiszem, hogy fönn fog ez maradni, ha a hazai fényképészek nem fognak idegenkedni az eszmecseréktől. Egy aranybánya is assankint nyílik meg kincseivel, nekünk is lassan kell haladnunk, hogy alapos legyen munkánk, mert csak így emelkedhetünk a külföldiekkal egy színvonalra.

Ma már értelmes munka által tudunk csak boldogulni, mert a közönség izlése naponkint finomabb; újságra, szépségre vágyik s nekünk lé-

pést kell tartani a korrall, hogy elég
tehessünk a sokoldalú követelmé-
nyeknek. A régi üres frazisok ma már
senkinek a szájába nem adnak kenye-
ret, fata morganá-k (délibábok) lettek
ezek s csak az alapos szaktudomány
boldogít az életben. Egy fényképész
állása ma nagyon fontos, mert ha mű-
terme, munkája és tudománya nem
elégíti ki a közönség finom izlését el-
teheti apparatusát nyugalomba, senki
sem fogja fölkeresni. Miért olyan kö-
zönyösek tehát a fényképészek e vál-
lalat iránt? hisz ez akarja őket olyan
helyzetbe juttatni, hogy tudományo-
san műveltek legyenek. — Nem olyan
foglalkozás ez a mienk, melynek élete
talán kétséges volna. Nem, sőt fényes
jövőre számíthat. Ideje volna tehát,
hogy minden hazai fényképész szor-
galmas méh gyanánt csoportosuljon
uraságod lapja köré, mert ez adja a
himpot a mézhez, melylyel magukhoz
édesgethetik a közönséget.

Igyekeznünk kell a haladást elő-
segíteni s eszméinket itt kicserélve
tökéletesedni. Hiába van csillogó szép-
ségű butorral megtűmve a fényképész
műterme, ha egyszer ő maga nem
méltó műterméhez, mert nincs tudomá-
nyos alapja és szép érzelme iparmű-
vészetünk iránt. Már pedig e nélkül
boldogulni nem lehet, mert ismételve
mondom, hogy a közönség izlése na-
gyon érett már arra, hogy e szép mű-
vészet iránt fogékony legyen. Nagy
elismerést érdemel e sorok írója, mert
mély belátásán kívül dicséretére vá-
lik az is, hogy nem e t a j k u létére
szívvél-lélekkkel csüng a magyar fény-
képészek művelődésén.

V E G Y E S E K .

 **Tisztelettel kérjük azon
t. olvasóinkat, kiknek előfizeté-
se e számmal lejárt, szivesked-
jenek azt mihamarább megújí-**

**tani, mert fölös számú lapot ez-
után sem nyomatunk.**

A d o m a. Nagy népcsődület van
az egyik fővárosi fényképész kirakata
előtt. Azt hittem, hogy valami zseb-
metszőt csiptek el, vagy talán olyan
komédiás tart mutatványokat, ki a
maga fejét harapja le. Sietek tehát a
nép közé furakodni, hogy megtudjam
az összeszaladás okát, „miközben folyton
halhatók voltak”, csodálatos, ki kell írni
az ujságba, nagyszerű, no még ilyet
se láttam, hallatlan“ stb. efféle fölki-
állítások. A csoport közepén egy tisz-
tes öreg úr áll körülvéve nevetőktől.

— Ki az kérem? — tudakozódok
egy elegans külsejű nőtől.

— E g y e m b e r u r a m ! a k i
m é g s o h a s e m f é n y k é p é z -
t e t t e l e m a g á t !

— No annak már én is a szemé-
be nézek!..

K é r e l e m. Minthogy határozott
szándékunk magyar fényképészeti szak-
lapunk megalapítóinak arcképéből egy
csinos csoportot összeállítani s ezt
fénynyomatú mellékleten minden olva-
sóinknak megküldeni, tisztelettel meg-
kérjük lapunk t. olvasóit sziveskedje-
nek arcképüket közönséges vizit-kár-
tya nagyságban szerkesztőségünkhez
beküldeni.

Azt hiszszük mindenki helyeselni
fogja ebbeli szándékunkat s reméljük,
hogy az arcképek mihamarább ke-
zeink közé jutnak. A küldöket képük
megérkezéséről lapunkban fogjuk ér-
tesíteni.

A h a z a i f é n y k é p é s z e k
névsorának összeállítására lassan halad
ugyan, de ha mindazok, kiket e tekin-
tetben közreműködésre kértünk föl,
pontos adatokat nyújtanak, remélhet-
jük, hogy a névsor közlését még e fél-
évben megkezdhetjük vagy a borítékon
vagy pedig lapunkhoz egy, erre a cél-
ra csatolandó mellékleten.

Hiba igazítás. Lapunk mult számának első cikkében a j.) betű alá tévedésből került a csodasó, mert nem ezt, hanem az alkénecssavas szikenyoldatot (Unter-schwefligsaures Natront) ajánlja a szerző cyankalium helyett.

Áprilisi számunkhoz Di-vald K. fényképész ur egy fénynyomatu képet fog csatolni.

Jelen számunk nyomdai akadályok miatt késett.

Veszprémi Samu bpesti kereskedőnek jelen számunkban lévő hirdetésére különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. Veszprémi a hirdetett jódkollodiumból mutatványt küldött be hozzánk; tettünk is kísérletet ezzel s az eddig legjobbnak tartott külföldi jódkollodiummal összehasonlítván, az övét minden tekintetben nagyon jónak találtuk. Verseny társa lehet ez bármely külföldinek smint ilyet melegen ajánljuk olvasóinknak.

Adoma.

Vendég: Ismerte ön boldogult nagyapámat?

Fényképész: Mintha most is látnám, oly élénken emlékezem rá.

Vendég: No akkor legyen szives és fényképezze mellém!

— Mennyiért fényképezi le ökrömet?

— Öt forintért.

— Hátha én is melléje állok?

— Akkor is öt forintért, mert nekem mindegy, ha ketten lesznek is a képen.

A SZERKESZTŐ IZENETEI.

Kérjük azon fővárosi és vidéki lapok t. szerkesztőit, kik még csereviszonyba óhajtanak velünk lépni, sziveskedjenek lapjukat számunkra megküldeni.

Hentziszobor. Csakis rövidítve adhattuk. A boríték már ki volt szedve s így vissza nem vonhattuk.

K-Félegyháza ra. Gratulációjáért köszönet. A lap elment.

D. F. Miskolcz. Megjött, köszönjük.

Zs. V. Zombor. — **R. M. Sopron.** — **E. I. Szathmár.** Várhatjuk? . . .

Hazafi. Budapest. Helyzetében gondoljuk magunkat s így maradjon az a diszes klubb ismeretlenül. Sokszor jó büntetés az agyonhallgatás is. Különben majd rájuk jár a rud. A n-t várjuk.

Eperjesre. Nem kaptuk meg a mit kértünk. Vajjon miért? . . . A képekkel kérjük a negatívot is.

A. . Arad. Az illetőnek küldöttünk lapokat s levelet is irtunk, de se m mi hang! Üdvözet!

Szives gyűjtőknek. Budapest. A lap oda fog küldetni. Magán ügyben is irtunk.

R-ó J. Bpest. — **J. J. Kassa.** — **B. I. Torda.** — **N. Gy. Arad.** — **K. J. Királyháza.** — **A. K. N. Szeben.** Válaszoltunk mindnyájuknak.

K-Vásárhelyre. Türelmet kérünk, mert el vagyunk halmozva közleményekkel. Jövére bizonyosan Üdv.!

??? **Bpest.** Mi egészen eltérő véleményben vagyunk. „Ne ítélj, hogy ne ítéltesél!” — Dobszóval nem megyünk madarat fogni. — A cikkről — átolvasásán után — levélben.

„**D a g u e r r e t a l á l m á n y a i**” cz. cikk hibás adatai miatt nem közölhető.

M-k H-ó Bpest. Mikorra várhatom cikkedet?

Veszprémi S. Vettük.

H Gy. Arad. Kívánsága szerint történt.

Tisztelettel kérjük azon t. olvasóinkat, kik a hazai fényképészek, segédek és műkedvelők névsorának összeállításához közreműködésüket ígérték meg s kiket erre föl is kértünk, sziveskedjenek az adatokat mihamarább hozzánk beküldeni.

Lapunkra még folyvást előfizethetni.

Lapunk eddig megjelent számai 1 frtért megrendelhetők.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

VERESS FERENCZ.